

KINNITATUD
Lagedi Kool
08.01.2019
direktori käskkiri nr 1-2/04

Lagedi Kool

ÕPPEKAVA Lagedi Kooli lasteaed

2019

SISUKORD

1. ÜLDSÄTTED	3
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUS	4
2.1 Lasteaia põhiväärtused	4
2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	5
2.3 Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja põhimõtted.....	6
3. RÜHMADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE MEETODID JA TÖÖVIISID NING RÜHMADE PÄEVAKAVAD	7
3.1 Lasteaia päevakava.....	10
4. LAPSE ARENGU JÄLGIMISE JA ANALÜÜSIMISE PÕHIMÕTTED	11
5. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	14
6. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA.....	16
7. LAPSE ARENGU EELDATAVAD ÜLDOSKUSED VANUSETI.....	18
8. LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED VALDKONDADE KAUPA VANUSETI.....	21
8.1 Muusikategevuste eeldatavad tulemused vanuseti.....	25
8.2 Liikumistegevuste eeldatavad tulemused vanuseti.....	30
9. TERVISEKASVATUS.....	36
10. LAPSE KOOLIVALMIDUSE HIDAMISE KORRALDUS JA PÕHIMÕTTED.....	38
11. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	39

1. ÜLDSÄTTED

Lasteasutuse õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument. Õppekava koostamisel on lähtutud Koolieelse lasteasutuse seadusest, Koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast ja Lagedi Põhikooli arengukavast. Arvestatud on piirkonna vajadusi, lasteaia töötajate, vanemate ja laste soove ning kasutusesolevaid ressursse.

Lagedi lasteaed on munitsipaalasutus, mis kuulub Rae vallavalitsusele. See on koolieelne lasteasutus, mis loob koolieast noorematele lastele turvaliseks ja harmooniliseks arenguks vajalikud tingimused ning toetab lapsevanemate tegevust lapse alushariduse kujundamisel.

Lasteaed töötab alates 2013 jaanuarist, seega õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel saame toetuda varasemale koostöökogemusele.

Õppekava koostamise ja arendamise korraldamise eest vastutab Lagedi Kooli direktor.

Lasteasutuse õppekava kinnitab lasteasutuse juhataja pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse. Õppekava terviktekst asub köidetuna direktori kabinetis ja lasteaia koduleheküljel.

Lasteasutuse õppekavas esitatakse:

- õppe- ja kasvatustegevus;
- rühmade õppe- ja kasvatustegevuse korraldus, sisu, meetodid, põhimõtted, tööviisid ning rühmade päevakavad;
- lapse arengu jälgimise ja analüüsimise põhimõtted, sealhulgas korraldus;
- erivajadustega lastega arengu toetamise põhimõtted ja korraldus;
- koostöö lapsevanemaga;
- 6-7aastaste laste eeldatavad üldoskused;
- valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ning 6–7aastaste laste arengu eeldatavad tulemused;
- lapse koolivalmiduse hindamise korraldus ja põhimõtted;
- õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUS

Lasteaia visioon ja missioon

Meie VISIOON on olla motiveeriv meeskonnale, kindel koostööpartner lapsevanemale ja igakülgset arengut toetav lapsele.

Meie MISSIOON on läbi mängulise, sõbraliku, turvalise, jõukohase ja kaasaegse arengukeskkonna kujundada

L – loovad

A – avatud ja algatusvõimelised

P – positiivsed

S – sotsiaalselt hästi arenenud koolis hakkamasaajad lapsed.

2.1 Lasteaia põhiväärtused

- Hoolivus – hoolime üksteisest meie rõõmude ja muredega, oma tervisest ning neist, kes meist erinevad.
- Avatus – oleme avatud koostööle, uutele ideedele ja teadmistele.
- Loovus – loovuse arendamine varases eas avardab mõtlemist ja toetab isiksuseks kujunemist.
- Turvalisus – peame tähtsaks nii väikeste kui ka suurte vaimset, füüsilist ja emotsionaalset turvalisust.
- Perekesksus – pereks kasvamine ja olemine on kunst, mida on vaja väärtustada ning toetada.
- Looduslähedus – inimene, kes märkab ja hoiab loodust, on sisemiselt rikkam ning tugevam.
- Sotsiaalsus – olulisel kohal on humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine.

2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Alates jaanuarist 2018 on Lagedi Kooli lasteaia on 6 rühma, mis asuvad lasteaia uues hoones. Rühmad asuvad esimesel korrusel. Lasteaiarühmad moodustatakse 1,5–7aastastest lastest. Rühma suuruseks on sõimerühmas kuni 16, aiarühmas kuni 22 last.

Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles ja rahvuslikke kultuuritraditsioone järgides. Õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini. Aktiivne õppeperiood jääb ajavahemikku 15. september kuni 15. mai.

Ajavahemik septembrist oktoobrini on sõimealiste laste ning esmakordselt lasteaeda tulevate laste sisseelamise ja laste arengu kaardistamise periood. 16. maist kuni 14. augustini on tegevuste valiku pearõhk laste omaalgatusel. Peamine tegevus on mäng ja viibimine värskes õhus.

Lasteaed asub kooli parkaia, staadioni ja Pirita jõe vahetus läheduses, mis loob soodsad võimalused õppekäikudeks, matkadeks ja sportlikuks tegevuseks.

Lapse päev möödub aktiivselt tegutsedes, mängides, õues olles, õppekäikudel käies. Õppe- ja kasvatustöös lähtutakse Lagedi Kooli lasteaia õppekavast, Koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, lasteaia tegevus- ja päevakavast ning lapse arengu eesmärkidest.

Lasteasutuse pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, kirjalikel fikseerimistel, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel. Pedagoog teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Õppe- ja kasvatustööd toetavad eripedagoog, tervisetöötaja, muusika- ja liikumisõpetaja.

Lasteaed avatakse kell 7.00 ja suletakse kell 19.00. Laste päevakava kindlustab lastele päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, planeeritud õppe- ja kasvatustegevus ja vabategevus.

2.3 Õppe- ja kasvatustöö eesmärgid ja põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk lasteaias on tagada lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevus toetab lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb:

- lapsel terviklik ja positiivne minapilt;
- ümbritseva keskkonna mõistmine;
- eetilise käitumine ning algatusvõime;
- esmased tööharjumused;
- kehaline aktiivsus ja arusaam tervise hoidmise tähtsusest;
- eakohane mängu-, õpi-, sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste kogum.

Õppe- ja kasvatuskorralduse põhimõtted tulenevad õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ning on kasvatava ja arendava tegevuse aluseks. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära, võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad. Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

Lagedi lasteaed peab oluliseks järgmist:

- lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine;
- mängu kaudu teadmiste omandamine ja silmaringi avardamine;
- humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
- lapsele turvatunde ja eduelamuse tagamine;
- üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- kodu ja lasteasutuse koostöö;
- eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

3. RÜHMADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE MEETODID JA TÕÕVIISID NING RÜHMADE PÄEVAKAVAD

Lagedi lasteaia õppe- ja kasvatuskorralduse aluseks on Lagedi Kooli lasteaia õppekava. Rühmade õppe- ja kasvatusgevus toetub Koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale. Arvestatakse konkreetse rühma laste eripära: vanust, võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta jms.

Pedagoogilisse personali kuuluvad lasteaia direktor, õppejuht, rühmade õpetajad, muusika- ja liikumisõpetaja, eripedagoog, logopeed. Lisaks töötavad lasteaias tervisetöötaja ja tugiisik. Pedagoogilise personali omavahelises koostöös töötatakse välja õppeaasta prioriteet (prioriteedid) ning sellest lähtuvalt paneb pedagoogiline personal kokku õppeaasta ürituste kava, mis on üks osa õppeaasta üldisest tegevusplaanist.

Lähtuvalt õppeaasta prioriteedist ning õpi- ja üldoskuste kujundamisest tuletavad õpetajad rühmadele õppeaasta eesmärgid, mille täituvust kontrollitakse kaks korda aastas. Esimene kontrollimine toimub õppeaasta keskepaigas ja annab ülevaate arendamist vajavatest valdkondadest. Teine fikseerimine on kirjalik ja toimub aktiivse õppeperioodi lõpuks (aktiivne õppeperiood 15.sept-15.mai).

Järgnev info kantakse Eliis.ee keskkonda sisse ja on lapsevanemale regulaarselt kättesaadav:

- päevakava;
- laste andmed;
- õppeaasta prioriteet ja rühma eesmärgid (üldoskuste ja valdkondade õppe- ja kasvatusgevuste eesmärgid);
- rühma õppe- ja kasvatusgevuse korraldus;
- laste arengu hindamise põhimõtted;
- kui on loodud siis ka – lapsevanema meelespea / rühma head tavad / nädalateemad vms.

Õppe- ja kasvatusgevus toimub rühma päevakava alusel, mis määrab laste eale vastava päevarütmi, une- ja ärkveloleku aja, mil vahelduvad igapäevatoimingud (söömine, riietumine,

pesemine, ruumi korrastamine jm), laste vabategevused (mäng, loominguline tegevus, liikumine jm) ning lasteasutuse õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab õpetaja lapse arengutaset, eripärasid, vanust, lapse huve jms. Lapse kasvades ja arenedes lähtutakse õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest – lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel esitatakse kavandatava perioodi (nädal, kuu vm) eesmärgid, temaatika, õppesisu ja -tegevused. Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine on paindlik ja võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi.

Rühma õppe- ja kasvatustegevus viiakse läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, looduse ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas. Tegevuskoha valikul arvestatakse nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmäärke, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist, tegevusteks vajalikke vahendeid ning pedagoogide ja personali kaasamist. Konkreetsete õppetegevuste algused on ajaliselt ära määratud muusika- ja liikumistegevustel. Teisi õppetegevusi võib õpetaja alustada vastavalt vajadusele arvestades päevakava. Tegevusi planeeritakse nii, et lapsel oleks võimalus teha valikuid. See õpetab last iseseisvalt tegutsema, oma tegevust korrigeerima ja tegevuse tulemuste eest vastutama.

Õppe- ja kasvatustegevuse vormid on järgmised:

- mäng;
- rühmategevused;
- valiktegevused alarühmades;
- individuaalsed tegevused.

Eesmärk on kasutada erinevaid õppemeetodeid, mis võimaldavad rahuliku tegevuse vaheldumise aktiivse tegevusega. Õpetajad kasutavad meetodit või võtet, mille läbi on konkreetset teemat kõige sobivam tutvustada, õpetada või kinnistada ning, mis seoksid teemaga emotsionaalse, füüsilise, loomingulise ja sotsiaalse tasandi.

Meetoditeks on:

- vaatlus;
- vestlus;

- jutustamine pildi järgi;
- ettelugemine;
- küsimuste esitamine ja neile vastamine;
- õppekäik, matk, ekskursioon;
- draama (lavastusmäng);
- käeline tegevus (joonistamine, maalimine, voolimine, rebimine, kleepimine);
- laulmine, muusika kuulamine, rütmipillide mängimine;
- rütmimängud;
- ümbritseva elu ja loodusega seotud katsed;
- videosalvestuste vaatamine;
- mäng: loovmäng, rollimäng, lauamäng, õppemäng, ehitusmäng, liikumismäng;
- kontserdi kuulamine;
- avalik esinemine;
- lõimitud ja mitmekülgne tegevus;
- võrdlemine ja arvutamine;
- uurimine;
- liikumismängud.

Konkreetsed tegevused planeeritakse rühma nädalakavasse, neid seovad tervikuks lapse elu ja keskkonda käsitlevad teemad. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, nädalakava/kuukava ja päevakokkuvõtted on lapsevanemale nähtavad (eliis.ee). Päevased tegevused fikseeritakse igapäevaselt kirjalikult eliis.ee keskkonda, fikseerimine toimub terve õppeaasta vältel (1. sept-31. august).

3.1 Lasteaia päevakava

Lagedi lasteaed on avatud igal tööpäeval 7.00–19.00

Aiarühma päevakava (3–7aastased lapsed)

07.00 – 08.30	Laste saabumine. Mäng ja vabategevus.
08.30 – 09.00	Hommikusöök.
09.00 – 10.30	Õppetegevused ja mäng.
10.30 – 12.15	Õuetegevused. Vabategevus ja mäng õues.
12.15 – 13.00	Lõunasöök.
13.00 – 15.00	Vaikne tund.
15.00 – 17.00	Tegevused, individuaalne töö.
15.30 – 16.00	Õhtuode.
17.00 – 19.00	Mäng. Laste kojusaatmine. Koostöö lastevanematega.

Sõimerühma päevakava (1,5–3aastased lapsed)

07.00 – 08.30	Laste saabumine. Mäng ja vabategevus.
08.30 – 09.00	Hommikusöök.
09.00 – 10.30	Õppetegevused ja mäng.
10.30 – 11.45	Õuetegevused. Vabategevus ja mäng õues.
11.45 – 12.30	Lõunasöök.
12.30 – 15.00	Vaikne tund.
15.00 – 17.00	Tegevused, individuaalne töö.
15.30 – 16.00	Õhtuode.
17.00 – 19.00	Mäng. Laste kojusaatmine. Koostöö lastevanematega.

4. LAPSE ARENGU JÄLGIMISE JA ANALÜÜSIMISE PÕHIMÕTTED

Lapse arengu ja õppimise hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Kogu õppe- ja kasvatusprotsessi kestel jälgitakse lapse vaimset, füüsilist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Sealhulgas on jälgimise all ka tunnetus- ja õpioskused, keel ja kõne, mänguuskused, emotsionaalne seisund ja käitumine ning enesekohased oskused.

Lapse arengu jälgimine ja analüüsimine on oluline lapse eripära/omapära mõistmiseks, varajaseks märkamiseks ja sekkumiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning lapse arengust lähtuva õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.

Lapse arengust lähtuv tegevuste planeerimine tähendab konkreetse lapse oskuste ja võimete tasemega haakuvat õppe- ja kasvatustegevuse kavandamist ja läbiviimist, mille jaoks on vaja välja selgitada lapse arengu tase.

Lapse arengu jälgimise ja analüüsimise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2011; Lagedi Kooli lasteaia õppekava 2018). Lapse arengu hindamisel on õpetajal võimalus toetuda raamatule „Lapse arengu mäng“ (Jana Rebane, Kristi Kirbits, Reet Varik, 2011) ja Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse 2009. aastal väljaantud raamatu „Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad“. Lapse arengut aitavad toetada ka lasteaia eripedagoog, logopeed ja tervisetöötaja.

Lapse oskused muutuvad arengu käigus ja neid tuleb vanuse ja kogemusega juurde. Mida väiksem laps, seda üldisem on õpetajapoolne analüüs ja mida vanemaks laps saab, seda konkreetsemaks muutub hindamine. Oluline on, et kõik spetsiifilised oskused saaks kaetud. Infot kogutakse ka keskkonna kohta, milles laps areneb.

Vaimse arengu hindamisel vaadeldakse eelkõige tunnetusprotsesse – taju, mälu, tähelepanu ja mõtlemise erinevaid aspekte ning lapse oskust kasutada neid protsesse uute oskuste ja teadmiste omandamisel ehk õppimisel.

Sotsiaalse ja emotsionaalse arengu hindamisel vaadeldakse lapse tegutsemist ja suhtlemist teiste laste ja täiskasvanutega; jälgimise all on mänguoskus ja selle areng; iseseisvus, üldtunnustatud normidele vastav käitumine; toimetulekuoskused ja emotsioonide kontroll ning eneseväljendamise oskus. Viimane on omakorda tihedalt seotud kohanemisega ja toimetulekuga kollektiivis.

Füüsilise arengu hindamisel vaadeldakse lapse keha valitsemisoskust, üld- ja peenmotoorikat. Jälgimise all on koordineerimine ning töövahendite kasutamisoskus (pliiats, pintsel, käärid, spordivahendid), kõnd, jooksmine, rüht ja tasakaal, paindumus, täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus ning jõud ja vastupidavus.

Info kogumise meetodid:

- vaatlus;
- küsitlus;
- mitteformaalsed hindamisprotseduurid;
- testimine (eripedagoog, vajadusel kaasatakse teisi spetsialiste).

Pedagoogid viivad info kogumist läbi põhjendatult ja kindla plaani alusel. Lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka pedagoogi suunatud tegevustes. Hindamine tähendab mitmekülgset lapse arengutaseme analüüsi, kus vaatluse all on kõik arengu valdkonnad ja selleks kasutatakse erinevaid info kogumise meetodeid.

Üheks lapse arengu kajastajaks on lapse lasteaias viibitud perioodi jooksul koostatud arengumapp. Arengumappi võib koguda:

- valik töölehti;
- õpitulemusi esitlevad valmistööd;
- lapse mõtteterad/ütlemised;
- individuaalsed joonistused-vaatlused;
- jms, mis kajastab lapse arengut.

Arengumappi kogutud töödel on õpetajapoolseid kommentaare, märkusi, tähelepanekuid, soovitusi jms. Lapse lahkumisel lasteaiast antakse talle kaasa tema kunstitööd, intervjuud jms.

Kaasa ei anta õpetaja töömaterjale, analüüse, fikseeringuid, kommentaare, tähelepanekuid, arengutabeleid jms.

Lapse arengu jälgimisel kasutab õpetaja kõige enam vaatlusmeetodit. Kasutatakse ka kaudseid meetodeid (intervjuud ja laste tööde analüüs jm). Kasutatavaid meetodeid tutvustatakse vanematele. Lapse arengu jälgimise käigus kogutud konfidentsiaalset infot ja olulist dokumentatsiooni hoiab õpetaja iga lapse jaoks mõeldud arengukaustas, mis ei ole kättesaadav kõrvalistele isikutele.

Vähemalt üks kord õppeaastas on lapsevanemal võimalus osaleda arenguvestlusel, mille viivad läbi rühmaõpetajad. Vajadusel kaasatakse vestlusesse tugimeeskond. Vestlusel antakse tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest ning selgitatakse välja lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Lepitakse kokku koostegutsemise plaan. Tagasisidet lapse arengu kohta saab edastada lapsevanemale nii suuliselt (arenguvestlused) kui ka kirjalikult (nt kokkuvõtte Eliis keskkonnas). Lapse heaolu ja arengu huvides teevad lapsevanem ja lasteaed koostööd erinevates suhtlus- ja tagasisidevormides. Kui arenguvestlused ja arendavate tegevuste plaani koostamine on lapsele hädavajalik, on arenguvestlused kohustuslikud nii rühmaõpetajatele, tugimeeskonnale kui ka lapsevanematele.

Õpetaja kirjeldab lapse arengut lapsest endast lähtuvalt: väärtustatakse saavutatut ning tunnustatakse lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huve. Samas juhitakse tähelepanu ka arendamist vajavatele oskustele.

Lasteaia viimases rühmas viib lasteaia eripedagoog läbi koolieeliku vaimse arengu hindamise J. Strebeleva järgi.

5. ERIVAJADUSTEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Erivajadusega laps on laps, kelle võimetest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuse omadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jms) või rühma tegevuskavas (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava §8 lg 1).

Laps, kelle võimed, tervislik seisund või muud omadused (sh liikumis-, kõne, meele- või kognitiivne puue, emotsionaalsed ja käitumisraskused, üld- või eriandekus) erinevad sedavõrd, et tavapärase õpikeskkond ning õppekasvatustsents ei toeta tema võimete arengut piisavalt, on arenguliste erivajadustega. Arengulise erivajadusega (AEV) lapse õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõttest, mille kohaselt õpib arengulise erivajadusega laps üldjuhul elukohajärgses lasteaia tavarühmas seal kehtestatud õppekava alusel. Lapse varajane erivajaduse määramine ning vastava arendustegevuse alustamine tagab lapsele edasise arengu ja õppimise. Arengulise erivajadusega lapse toetamine lasteaias on meeskonnatöö.

Õppeaasta planeerimine:

- septembris-oktoobris selgitatakse välja arenguliste erivajadustega ja andekad lapsed;
- koostatakse vastavad tööplaanid;
- viiakse sisse kohandused mängu ja õppevahendites (nt vaskakukäelise käärid), ruumides, õppe- ja kasvatusmeetodites;
- valdkondades, milles laps vajab abi ja individuaalset arendamist koostatakse individuaalne arenduskava (IAK). Kava koostamisel osaleb kogu lapse arengut toetav (LAT) meeskond.

Lapse arengu toetamise (LAT) meeskond –

Erivajadusega lapse arengu toetamine on meeskonnatöö. Lapse arengut toetab kogu lasteaia personal igapäevaselt. Tööd koordineerib LAT koordinaator.

Lapse arengut toetavad (LAT) meeskonnaliikmed:

- LAT koordinaator;
- rühmaõpetajad;
- lapsevanem;
- eripedagoog;
- muusikaõpetaja;
- liikumisõpetaja;
- tervishoiutöötaja;
- õppejuht;
- direktor;
- KOV (kohalik omavalitsus).

Tasandid

I

ÜLDINE ÕPETUS JA TUGI, ENNETUS, VARAJANE MÄRKAMINE RÜHMAS

Õpetajad kohandavad rühmas tingimusi ja toetavad individuaalselt. Individualiseerimine ja diferentseerimine kajastatakse lapse arengu jälgimise kaardil.

II

KOGU LASTEAEDA HÕLMAVAD TEGEVUSED LAPSE JA PERE SUUNAMISEL.

Tugimeeskonna töö, tihe arengu hindamine, sihipärane tegevus jms.

III

ERITUGI

Individaalne arenduskava (IAK)

Lapse arengu hindamine on meeskonnatöö ja ülesandeks on tagada lapse arenguks soodsad tingimused. Vajadusel koostatakse lapsele individuaalne arenduskava, milles märgitakse lapse arendamist vajavad ja tugevad küljed ning mille põhjal planeeritakse individuaalset õppe- ja kasvatustegvust. Lapse arengu hindamine on meeskonnatöö. Eesmärk on tagada lapsele arengut soodustav keskkond ning anda talle maksimaalne tugi ning võimalused arenemiseks.

6. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA

Lapsevanemad on lasteaias põhilised ja igapäevased koostöö tegijad. Hea koostöö lasteaias ja lapsevanema vahel rajaneb usaldusel, mõistmisel ja on alati lapsest lähtuv. Koostöö lasteaias ja lapsevanema vahel loob eeldused lapse kohanemiseks lasteaias ja paremaks tundmaõppimiseks. Üheskoos leitakse kõige paremad lahendused lapse arendamiseks. Lapse peamine kasvukeskkond on kodu. Lasteaias on siinkohal toetav ja nõustav funktsioon.

Koostöö lapsevanemaga algab enne lapse rühma tulekut. Laps ja lapsevanemad saavad tutvuda lasteaiaga, lapse rühmaga ja õpetajatega. Koostöös lapsevanematega arutatakse läbi lasteaias ja rühmas õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted, tähtsamad üritused, õppekäigud ning uute laste puhul ka rühmareeglid. Õppeaasta alguses valivad iga rühma lapsevanemad enda seast ühe liikme lasteaias hoolekogusse.

Koostöö põhimõtted lapsevanematega:

- lapsevanema ja lapse kuulamine – luuakse suhe ning väljendatakse teadet vastu võttes huvi ja usalduslikkust;
- dialoog – eeldab koos mõtlemist, arvestatakse lapsevanema arvamust ja lasteaias nõudeid, tulemusena jõutakse ühiste otsusteni;
- usaldus – tagatakse erialase kompetentsusega, mis eeldab vanemate kasvatuspõhimõtete tundmist;
- austus ja lugupidamine – väljenduvad teise arvamuse ja erinevuse mõistmises;
- avatus – suhtlejana räägitakse mõlema poole ootustest, tähelepanekutest, muredest, rõõmudest;
- konfidentsiaalsus ja selle tagamine – infot lapse kohta ei edastata kolmandatele isikutele (v.a tugimeeskond jm lapse arengut toetavad isikud). Lapsevanemat teavitatakse eelnevalt kolmandate isikute kaasamisest lapse arengu toetamiseks.

Koostöö vormid:

- individuaalne vestlemine tegevustest / plaanidest / olulistest aspektidest jms lapse tulekul ja lahkumisel lasteaiast;
- vabad vestlused info vahetamiseks;

- planeeritud arenguestlused; vajadusel osalevad ka muusika- ja liikumisõpetaja, eripedagoog, õppejuht;
- rühmatelefon;
- lapsevanematele mõeldud eliis.ee keskkond ja seal toimuv meilivahetus;
- kodulehekülg, sotsiaalmeedia keskkonnad;
- ühisürituste korraldamine;
- lapsevanemate koosolekud – vastavalt vajadusele, aga vähemalt üks kord õppeaastas (vajadusel osalevad ka muusika- ja liikumisõpetaja, eripedagoog ning õppejuht);
- koolitused lapsevanematele;
- hoolekogu koosolekud;
- ankeetküsitlus lapse lasteaeda tulemisel (isikuandmete, lapse eripärade ja arengu kaardistamiseks);
- infostendid vanematele;
- näitused ja väljapanekud laste töödest.

7. LAPSE ARENGU EELDATAVAD ÜLDOSKUSED VANUSETI

Üldoskuste kujunemist toetatakse läbi igapäevaelu tegevuste ning kõigi õppe- ja kasvatustegevuste. Erinevate valdkondade sisusid lõimitakse.

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mänguoskused,
- tunnetus- ja õpioskused,
- sotsiaalsed oskused,
- enesekohased oskused.

	1,5–3aastane	4–5aastane	6–7aastane
Mängu- oskused	<p>Laps</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mängib ja tegutseb eakaaslas(t)ega kõrvuti; 2) mängib matkimis- ja rollimänge; 3) kordab ja jäljendab varasemaid kogemusi lihtsas rollimängus; 4) peab kinni lihtsamatest mängureeglitest. 	<p>Laps</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mängib iseseisvalt ja grupis; 2) jagab mänguasju ja kooskõlastab mängutegevusi; 3) järgib mängureegleid ja selgitab neid kaaslastele; 4) mängib rolli- ja fantaasiamänge; 5) organiseerib mängu, määrab ise reegleid ja kaasab teisi neid järgima; 6) naudib mängu, tunneb sellest rõõmu. 	<p>Laps</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma; 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast; 3) algatab erinevaid mänge ja arendab mängu sisu; 4) täidab mängudes erinevaid rolle; 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada; 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele; 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus; 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.
	1,5–3aastane	4–5aastane	6–7aastane
Tunnetus- ja õpioskused	<ol style="list-style-type: none"> 1) tegutseb täiskasvanuga ja iseseisvalt; 2) keskendub tegevusele kuni 15 min; 3) kuulab eakohaseid jutukesi; 4) osutab nimetatud esemele; 5) märkab erinevusi ja sarnasusi; 	<ol style="list-style-type: none"> 1) mõistab seoseid lihtsamate nähtuste ja sündmuste vahel, tajub tervikut; 2) järgib lihtsaid reegleid, mõistab neid; 3) lahendab probleeme; 4) saab aru korraldustest ja väljenditest; 5) osaleb ühistegevustes, teeb koostööd grupikaaslastega; 	<ol style="list-style-type: none"> 1) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna; 2) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi; 3) tegutseb sihipäraselt, on

	6) teeb valikuid.	6) keskendub huvipakkuvale tegevusele kuni 20 minutit; 7) korrigeerib oma käitumist või tegevust vastavalt täiskasvanu juhistele.	suuteline keskenduma kuni pool tundi; 4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni; 5) tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi; 6) suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada; 7) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel; 8) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.
	1,5–3aastane	4–5aastane	6–7aastane
Sotsiaalsed oskused	1) kuulab ja jälgib täiskasvanut, eakaaslast, suhtleb; 2) käitub kaaslastega sõbralikult ja arvestavalt; 3) saab aru oma-võõras tähendusest; 4) oskab lohutada haiget saanud sõpra.	1) tajub, et sõnadel ja käitumisel on (positiivne/negatiivne) mõju teistele inimestele; 2) suhtleb kaaslastega vabalt; 3) hoolib kaaslastest - otsib vajadusel abi endale ja kaaslastele; 4) peab kinni rühma reeglitest ja kokkulepetest; 5) tegutseb üksi ja grupis; 6) räägib tunnetest, väljendab oma seisukohti; 7) saab hakkama lihtsamate konfliktolukordade lahendamisega;	1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses; 2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu; 3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise; 4) osaleb rühma reeglite kujundamisel; 5) oskab teistega arvestada ja teha koostööd; 6) loob sõprussuhteid; 7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest; 8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel; 9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; 10) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme; 11) selgitab oma seisukohti.
	1,5–3aastane	4–5aastane	6–7aastane
Enese-kohased oskused	1) joob ja sööb iseseisvalt; 2) koristab täiskasvanu suunamisel; 3) riietub iseseisvalt ja abiga; 4) orienteerub rühmas (leiab poti, rätiku, tooli voodi jms); 5) teab oma eesnime; 6) tunneb end ära peeglist;	1) väljendab oma emotsioone teistele sobival viisil – tuleb toime oma tugevate tunnetega; 2) käitub viisakalt, keskkonnale /olukorrale sobivalt; 3) kasutab meeldetuletamisel sõnu “tere”, “head aega”, “palun”, „aitäh“; 4) tuleb toime riitumisega, vajadusel palub abi;	1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada; 2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi; 3) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;

	<p>6) tänab, palub, tervitab täiskasvanu suunamisel; 7) küsib wc-sse, tuleb toime kõrvalise abiga; 8) peseb ja kuivatab käsi ja nägu; 9) täidab lihtsamaid juhiseid ja korraldusi; 10) osaleb õppetegevustes; 11) koristab enda järelt täiskasvanu suunamisel.</p>	<p>5) peseb ja kuivatab käsi ilma abita; 6) tuleb toime tualetis, vajadusel julgeb abi paluda; 7) korrastab vajadusel mängu- ja töökoha; 8) ootab oma järjekorda; 9) riietub valdavalt iseseisvalt; 10) osaleb vestluses ja kuulab kaaslast.</p>	<p>4) algatab mängu ja tegevusi; 5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest; 6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda; 7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused; 8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.</p>
--	---	---	--

8. LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED VALDKONDADE KAUPA VANUSETI

Õppe- ja kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja -tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, sisu, kavandamine ja korraldus ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas (edaspidi valdkond):

- mina ja keskkond,
- keel ja kõne,
- eesti keel kui teine keel,
- matemaatika,
- kunst,
- muusika
- liikumine.

	1,5–3aastane	4–5aastane	6–7aastane
Valdkond <i>Mina ja keskkond</i>	<p>Laps</p> <p>1) teab oma eesnime, vanust;</p> <p>2) nimetab oma pereliikmeid, kirjeldab neid ja oma kodu;</p> <p>3) eristab tervisele kasulikku ja kahjulikku;</p> <p>4) järgib puhtust enda ümber (enese keha ja riided, töö- ja mängukeskkond jm)</p> <p>5) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt;</p> <p>6) kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi, ilmastikku;</p> <p>7) kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi, ehitisi;</p> <p>8) kirjeldab erinevaid situatsioone, tegevusi;</p>	<p>Laps</p> <p>1) tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda, huvisid jms;</p> <p>2) kirjeldab oma kodu, perekonda;</p> <p>3) nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;</p> <p>4) nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;</p> <p>5) mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;</p> <p>6) oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;</p> <p>7) julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;</p> <p>8) kirjeldab ümbritsevat keskkonda ja inimeste käitumist;</p>	<p>Laps</p> <p>1) tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;</p> <p>2) kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;</p> <p>3) nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;</p> <p>4) nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;</p> <p>5) mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;</p> <p>6) oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;</p> <p>7) julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;</p> <p>8) kirjeldab, kuidas ümbritsev</p>

	<p>9) kirjeldab tegevustega/olukordadega seotud tundeid ja emotsioone;</p> <p>10) kirjeldab valguse, temperatuuri, vee, mulla ning õhu vajalikkust taimedele, loomadele ja inimestele;</p> <p>11) selgitab öö ja päeva vaheldumisest;</p> <p>12) märkab enda tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;</p> <p>13) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm.</p>	<p>9) järgib puhtust enda ümber (enese keha ja riided, töö- ja mängukeskkond, lasteaia ühisruumid, õueala)</p> <p>10) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt;</p> <p>11) kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;</p> <p>12) mõistab looduse ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;</p> <p>13) selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;</p> <p>14) selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;</p> <p>15) märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;</p> <p>16) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;</p> <p>17) teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda.</p>	<p>keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;</p> <p>9) järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;</p> <p>10) suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;</p> <p>11) kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;</p> <p>12) kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;</p> <p>13) selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;</p> <p>14) selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;</p> <p>15) mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;</p> <p>16) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;</p> <p>17) teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.</p>
	1,5–3aastane	4–5aastane	6–7aastane
Valdkond Keel ja kõne	<p>1) tuleb toime täiskasvanutega suhtlemisel kasutades eneseväljenduseks talle sobivaid viise;</p> <p>2) saab aru lihtsamatest väljenditest ja käsklustest ning reageerib nendele;</p> <p>3) on huvitatud suhtlemisest, keelest ja kõnest;</p> <p>4) saadab oma tegevusi kõnega;</p> <p>5) kasutab kõnes esemete nimi- ja tegevussõnu, osaliselt ka mäarsõnu;</p> <p>7) hääldab järele sõnu ja väljendeid.</p>	<p>1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel;</p> <p>2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;</p> <p>3) suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;</p> <p>4) jutustab pildi/ juhtumi alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid;</p> <p>5) kasutab kõnes lihtlauseid;</p> <p>6) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara;</p> <p>8) hääldab järele sõnu ja väljendeid; hääldab oma kõnes ja ette öeldud sõnade kordamisel enamust emakeele häälikuid;</p> <p>9) teab peast mõnda emakeelset luuletust ja laulu</p>	<p>1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;</p> <p>2) saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;</p> <p>3) suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;</p> <p>4) jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;</p> <p>5) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;</p> <p>6) kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;</p> <p>7) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;</p> <p>8) hääldab oma kõnes ja</p>

			etteöeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid; 9) tunneb tähti ja veerib kokku 1–2-silbilisi sõnu, tunneb kirjapildis ära mõned sõnad; 10) kirjutab joonistähtedega 1–2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega; 11) teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.
	1,5–3aastane	4–5aastane	6–7aastane
Valdkond <i>Eesti keel kui teine keel</i>	1) mõistab lihtsamaid argiteemalisi eestikeelseid sõnu ja väljendeid; 2) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes; 3) saab aru korraldusest ja toimib vastavalt; 4) saab aru lihtsast küsimusest ning reageerib sellele talle sobiliku väljendusviisiga.	1) mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet; 2) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes; 3) saab aru korraldusest ja toimib vastavalt; 4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires; 5) kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid.	1) mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet; 2) tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes; 3) saab aru korraldusest ja toimib vastavalt; 4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires; 5) kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid; 6) teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule; 7) oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimedid, tuntud inimesi.
	1,5–3aastane	4–5aastane	6–7aastane
Valdkond <i>Matemaatika</i>	1) määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid; 2) võrdleb hulki; 3) loendab koos täiskasvanuga; 4) eristab värve, suurusi.	1) määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi; 2) võrdleb hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem, vähem</i> ; 3) loendab oma vanuseni ja teeb kindlaks esemete arvu; 4) järjestab esemeid suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm); 7) rühmitab esemeid asendi järgi; 8) kirjeldab end ümbritsevat, orienteerub ruumis ja õuealal; 9) teab mõningaid nädalapäevi, oma sünnikuud ja -päeva;	1) määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi; 2) võrdleb hulki, kasutades mõisteid <i>rohkem, vähem, võrdselt</i> ; 3) teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada; 4) liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, -, =; 5) koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi; 6) järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm); 7) rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi; 8) kirjeldab enda asukohta

			<p>ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;</p> <p>9) oskab öelda kellaega täistundides;</p> <p>10) nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;</p> <p>11) mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nõör vms);</p> <p>12) eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;</p> <p>13) leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu ning kera ja kuubi, kirjeldab neid kujundeid.</p>
	1,5–3aastane	4–5aastane	6–7aastane
Valdkond Kunst	<p>1) kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;</p> <p>2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;</p> <p>3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;</p> <p>4) kujutab inimesi/ loomi/ esemeid vabalt valitud viisil;</p> <p>5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;</p> <p>6) valib talle sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;</p> <p>8) kirjeldab oma kunstiteoseid ja nende värve.</p>	<p>1) leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;</p> <p>2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;</p> <p>3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;</p> <p>4) kujutab inimesi/ loomi/ esemeid neile iseloomulike tunnuste kaudu;</p> <p>5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;</p> <p>6) loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;</p> <p>7) koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;</p> <p>8) kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.</p>	<p>1) leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;</p> <p>2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;</p> <p>3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;</p> <p>4) kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;</p> <p>5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;</p> <p>6) loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;</p> <p>7) koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;</p> <p>8) kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.</p>

Temaatikaid käsitlevad teemad tulevad lastelt, õpetajatelt, lapsevanematelt, rahvakultuurist, traditsioonidest, tähtpäevadest jm-lt. Valdkondade arendamisel toetuvad õpetajad Koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekavale ja Lagedi Kooli lasteaia õppekavale.

8.1 Muusikategevuste eeldatavad tulemused vanuseti

2–3aastane laps

Laulmine:

- kuulab ja jälgib õpetaja laulu.

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- suudab kõndida ja joosta läbisegi;
- oskab paarilisega kõndida ja keerutada;
- sooritab õpetajaga koos lihtsaid liigutusi vastavalt laulu tekstile (nt käte peitmine selja taha, viibutamine sõrmega, lehvitamine, kükitamine, tammumine, keerutamine üksinda, hüplemine, põlvepats, käteplaks);
- suudab liikuda erinevate vahenditega nt rätid, karud jms.

Muusika kuulamine:

- suudab muusikapala lõpuni kuulata;
- tunneb rõõmu kuulatavast muusikapalast või laulust.

Pillimäng:

- mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulatud muusikale kehapillil (plaksutab, patsutab);
- mängib kõristiga, marakaga, kuljustega, kõlapulkadega kaasmängu õpetaja laulule, kuulatavale muusikapalale.

3–4aastane laps

Laulmine:

- huvitub laululisest tegevusest ja püüab õpetajaga koos kaasa laulda nt üksikuid silpe, sõnu või laululõike;
- osaleb laulude esitamises (plaksutab või laulab kaasa).

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- suudab moodustada koos õpetajaga ringi ja ringis kõndida;
- suudab sooritada õpetajaga koos loomade ja lindude matkivaid tegevusi;

- suudab sooritada lihtsamaid tantsuliigutusi (plaks ja pats, sõrmeviibutus, keerutus, põlvest vetrumine, poolkük, vaheldumisi kahe jalaga koputamine, paarilisega keerutamine);
- suudab reageerida muusika algusele ja lõpule.

Muusika kuulamine:

- reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule (nt. plaksutab, kõigutab keha).

Pillimäng:

- mängib muusikat kuulates või lauldes kaasa pulssi kehapillil, kõlapulkadel, randmekuljustel, laste tamburiinil või marakal.

4–5aastane laps

Laulmine:

- laulab rühmaga samas tempos;
- suudab laulu koos alustada ja lõpetada;
- laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule.

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- suudab liikuda üksi, paarilisega, läbisegi, ringselt, hanereas;
- tantsib kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt põlvetõstekõnd, püsti-plaks, põlvepats, kand- ja varvassamm, sulghüpped);
- osaleb laulumängudes.

Muusika kuulamine:

- eristab meeleolult kontrastset muusikat;
- suudab kuulnud laulust rääkida;
- tunneb mõisteid kiire, aeglane, vaikne, vali, rõõmus, kurb, kõrge, madal;
- tunneb kuulamise järgi ära mõningaid õpitud laule.

Pillimäng:

- mängib muusikat kuulates või lauldes kaasa rütmipillidel (tamburiin, kõlatoru, kastanjett);
- eristab rütmipille tämbri järgi;
- kasutab kehapilli või rütmipilli liisusalmide saateks.

5–6aastane laps

Laulmine:

- suudab laulda rütmiliselt täpselt;
- esitab laule rühmaga samas tempos, ansambelitunnetus
- laulab peast mõningaid õpitud lastelaule;
- suudab laulda regilaulu- eeslaulja ja koor;
- laulab ilmekalt, lähtudes teksti karakterist.

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- suudab liikuda suunamuutustega, selg ees, spiraalselt jne;
- suudab leida paarilist kindlat muusikaosal;
- esitab tantse kasutades õpitud tantsuelemente;
- liigub vastavalt muusika iseloomule.

Muusika kuulamine:

- tunneb kuulnud loodushääli, olmeääli. Tunneb mõisteid lõbus, kurb, tugev, õrn, vaikne, vali, nukker, pidulik, hoogne, hüplev, naljakas, marsilik;
- eristab erineva karakteriga palu;
- tundes ära õpitud laulu, hakkab kaasa laulma.

Pillimäng:

- mängib rütmisaateid lasteriimidele- ja lauludele;
- mängib kõlatoru, trianglit, tamburiini, kastanjette, kellukesi ja võrutrummi;
- rütmipillide õige hoid ja mänguvõtted;
- kajamängud;
- mängib ja tunneb kuulates tämbri järgi ära õpitud rütmipille.

6–7aastane laps

Laulmine:

- suudab laulda vahelduvalt mõttes ja häälega ühesugust tempot hoides;
- laulab voolava ja pehme häälega eakohaseid lastelaule;
- laulab õpitud laule peast ja esitab neid rühmas;
- suudab lauldes vastata meloodilistele kajamängudele.

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- sooritab tantsusamme ees- ja külgalopp, hüpaksamm, vahetussamm;
- suudab orienteeruda ruumis- moodustada paare, kolonne ja ringi;
- esitab õpitud tantse kogu rühmaga;
- kõnnib, jookseb ja reageerib muusika tempo muutustele rütmiliselt täpselt.

Muusika kuulamine:

- oskab muusikat iseloomustada mõistete abil- mõtlik, laulev, hoogne, jutustav, elav
- suudab anda kuulatud palale pealkirja;
- väljendab loovalt muusika kuulamisest saadud elamusi;
- eristab vokaal- ja instrumentaalmuusika lihtsamaid žanre (hällilaul, marss, tantsuviis, rahvalaul).

Pillimäng:

- mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel (agoogo, taldrik, guiro, triangel, kõlaplaadid, kombikellad) lihtsamaid kaasmänge;
- mängib pilliansamblis.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid on, et laps:

- tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Muusika valdkonna sisu:

- laulmine,
- muusikalis-rütmiline liikumine,
- muusika kuulamine,
- pillimäng.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusikaalne tegevus;

- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalsed aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu keel ja kõne, kunst jne; muusika on igapäevaelu osa, nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul;
- seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea- ja jõukohasusega.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
- laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi;
- suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
- mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansamblis;
- liigub vastavalt muusika meeleolule;
- väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

8.2 Liikumistegevuste eeldatavad tulemused vanuseti

1,5–3aastased lapsed

TEGEVUSE ALALIIGID	Sept-nov	Dets-veebr	Märts-mai	Juuni-aug
RIVI- JA KORRA-HARJUTUSED, ÜLDARENDAVAD HARJUTUSED	Õpetaja juurde kogunemine vabalt. Õpetaja juurde kogunemine märguande peale. ÜAH vahenditega: pallid.	Kogunemine eseme juurde. Kogunemine õpetaja selja taha. ÜAH vahenditega: pallidega, terakottidega, pulkadega, rõngastega.	Kogunemine ringi. Kogunemine kolonni. ÜAH vahenditega: langevarjuga, rättidega.	Kogunemine puu juurde. Kogunemine õuevahendi juurde. ÜAH loodusliku materjaliga.
PÕHILIIKUMINE	Saalis vabalt liikumine. Kõnd/jooks saalis läbisegi, õpetaja järel, siksakina. Paigal hüppamine. Roomamine vabalt ja toengpõlvituses mahaasetatud asjade vahel. Veeretamine ja viskamine. Tasakaal – kõnd pingil.	Kõnd/jooks üle takistuste, kolonnis õpetaja järel, läbisegi. Hüpped üle vahendi, rõngast rõngasse, sulghüplemine. Roomamine toengpõlvituses ja roomamine võimlemispingil. Veeretamine ja viskamine. Tasakaal – kõnd/jooks vahendil, takistustest üleastumine.	Kõnd/ jooks siksakina toolide vahel, ringjoonel, kolonnis, suuna muutmiseks. Hüpped: sulghüpped, üleshüpped, sügavushüpped. Roomamine vabalt kindlaks määratud kohani. Ronimine üle takistuste, varbseinal. Viskamine kahe käega alt kaugusesse. Veeretamine kahe käega ette ja teineteisele. Keha veeretamine. Tasakaal – kõnd vahendil üles alla, pöörlemine paigal, seis ühel jalal toe abil.	Kõnd juurdevõtusammuga. Kiirendatud jooks. Kestusjooks. Sügavushüpped. Hüplemine rõngast rõngasse. Ronimine redelil. Veeretamine esemete pihta. Palli viskamine endast eemale, maha ja püüdmine. Tasakaal – aeglane keerlemine paigal, kõnd vahenditel.
HARJUTUSTE /TEGEVUSTE VALIK	Matkimismängud. Muinasjutuvõimlemine.	Matkimismängud. Rütmiliikumine. Loovliikumine.	Matkimismängud. Kehatunnetusharjutused. Fantaasiavõimlemine.	Veemängud. Loodusliikumine.

3aastased lapsed

TEGEVUSE ALALIIGID	Sept-nov	Dets-veebr	Märts-mai	Juuni-aug
RIVI- JA KORRA-HARJUTUSED, ÜLDARENDAVAD HARJUTUSED	Ringi moodustamine õpetaja abil. Paarilise leidmine õpetaja abil. ÜAH: pallidega, rõngastega, pulkadega.	Ringi moodustamine käte abil. Kolonni moodustamine õpetaja abil. Paarilise leidmine iseseisvalt. ÜAH muusika järgi.	Rivistumine kolonni õpetaja abil. Ringi moodustamine käte abil, ilma õpetaja abita. ÜAH pallidega, rõngastega, terakottidega, pulkadega, langevarjuga.	Ringi moodustamine ümber puu. Rivistumine õuevahendi juures. ÜAH loodusliku materjaliga.

PÕHILIIKUMINE	Kõnd/jooks õpetaja järel, läbisegi, piiratud alal, siksakina, muusika saatel. Hüplemine kahel jalal paigal, sügavushüpe, hüpped rõngasse. Veeretamine paarilisele, liikudes pallile järele. Viskamine kahe käega. Roomamine vabalt, vahendite vahel. Tasakaal – kõnd võimlemispingil.	Kõnd/jooks vahelduvalt suunda muutes, ringjoonel, erinevas tempos, „ussina“. Hüppamine rõngast rõngasse, rõngast välja. Paigalt kaugushüpe. Täpsusvisked. Põrgatamine kahe käega. Roomamine võimlemispingil. Tasakaal – kõnd/jooks köiel, kõnd redeli pulkadel, pingil seis.	Kõnd/jooks ringjoonel, kolonnis, pihkseongus, esemete vahel, läbisegi reageerimisega märguandele, peatumisega. Paigalt kaugushüpe, üleshüpe, sügavushüpe, hüpped rõngast rõngasse. Viskamine ühe käega kaugele, teineteisele, püüdmine. Veeretamine kaugele, teineteisele, püüdmine. Roomamine vabalt ja sellele järgneva takistuste ületamine. Ronimine varbseinal. Tasakaal – kõnd võimlemispingil pöördega, nõõril, terakott pealael seis ühel jalal.	Kõnd orientiiri järgi, lühikese ja pika sammuga. Kiirjooks. Kestusjooks. Paigalt kaugushüpped. Üleshüpped (puudutades nt oksid). Viskamine ja püüdmine kaaslasega. Veeretamine takistuste vahelt. Täpsusvisked. Ronimine redelil, vahenditel. Tasakaal – kõnd vahenditel, seis ühel jalal.
HARJUTUSTE /TEGEVUSTE VALIK	Rütmiliikumine. Kehatunnetusharjutused. Loovliikumine.	Matkivad harjutused. Loovliikumine. Võimlemine.	Kehatunnetusharjutused. Fantaasiavõimlemine. Tajumisharjutused.	Veemängud. Loodusliikumine. Matkamängud.

4aastased lapsed

TEGEVUSE ALALIIGID	Sept-nov	Dets-veebr	Märts-mai	Juuni-aug
RIVI- JA KORRA-HARJUTUSED, ÜLDARENDAVAD HARJUTUSED	Kogunemine vabalt õpetaja juurde. Pihkseongus ringi moodustamine. ÜAH pallidega, rätidega, võimlemisrõngastega, hüppenõõridega.	Kogunemine vabalt õpetaja juurde. Rivistumine ühekaupa kolonni/ viirgu õpetaja abiga. ÜAH terakottidega, toolidega, muusika saatel.	Rivistumine iseseisvalt viirgu. Kolonni moodustamine kahekaupa, õpetaja abiga. Kolonni moodustamine ühekaupa iseseisvalt. ÜAH lintidega, pallidega, võimlemisrõngastega, pulkadega, tennisepallidega, põrkeballidega, hüppitsatega, langevarjuga.	Rivistumine kolonni, viirgu õuevahendite juurde. ÜAH loodusliku materjaliga.
PÕHILIIKUMINE	Kõnd/jooks kolonnis ühekaupa, läbisegi peatustega, ületades takistusi, erineva tempoga. Hüpped paigal kahel jalal, edasiliikudes, üle tähise. Veeretamine seinast seina, läbi värava	Kõnd/jooks orientiiride järgi, joonte vahel, kitsal rajal, erinevas tempos. Läbisegi kõnnilt/jooksult ringis kõnd. Hüpped üles maandumisega	Kõnd/jooks kolonnis, rütmi järgi, päkkadel. 10m jooks. Vastupidavusjooks 1 min. Hüplemine märgilt märgile, puhkusega, kükkis. Paigalt kaugushüpe. Viskamine üles-	Kiirjooks 20 m. Kestusjooks. Mõõdukas tempos jooks. Sügavushüpped. Sulghüplemine. Paigalt kaugushüpe. Rühmades visked ja püüdmine. Ronimine redelil,

	<p>paarilisele, esemete pihta.</p> <p>Viskamine parema ja vasaku käega.</p> <p>Roomamine toengpõlvituses esemete ümbert ja alt.</p> <p>Pugemine tunnelist.</p> <p>Ronimine varbseinal juurdevõtusammuga.</p> <p>Tasakaal – kõnd/jooks võimlemispingil, astumine rõngasse.</p>	<p>kükki, sügavushüpped, paigalt üleshüpped.</p> <p>Viskamine märklaua pihta, maha ja püüdmine, pörgatamine.</p> <p>Roomamine toengpõlvituses võimlemispingil.</p> <p>Ronimine varbseinal juurdevõtusammudega kõrvale.</p> <p>Tasakaal – kõnd pöranadale asetatud vahendite vahel.</p> <p>Kelgutamine – kelgu vedamine, tõukamine, kaaslane sõidutamine, kelgutamine mäel.</p>	<p>püüdmine peale maha pörkumist.</p> <p>Viskamine kahe käega.</p> <p>Ronimine esemete alt.</p> <p>Roomamine võimlemispingil.</p> <p>Pugemine tunnelist, lükates palli.</p> <p>Tasakaal – harjutused võimlemispingil, kõnd joonel/nööri, seis ühel jalal.</p> <p>Harjutused matilveeremine, selili kägarduda, käte haardega ümber põlvede.</p>	<p>vahenditel.</p> <p>Tasakaal – kõnd vahenditel, paigal keerlemine.</p>
HARJUTUSTE /TEGEVUSTE VALIK	<p>Hingamisharjutused.</p> <p>Rütmiliikumine.</p> <p>Kehatunnetusharjutused.</p> <p>Võimlemine.</p>	<p>Hingamisharjutused.</p> <p>Matkivad harjutused.</p> <p>Võimlemine.</p>	<p>Hingamisharjutused.</p> <p>Kehatunnetusharjutused.</p> <p>Loovliikumine.</p> <p>Tajumisharjutused.</p> <p>Võistlusemängud.</p>	<p>Hingamisharjutused.</p> <p>Veemängud.</p> <p>Loodusliikumine.</p> <p>Orienteerumismängud.</p> <p>Võistlusemängud.</p>

Saastased lapsed

TEGEVUSE ALALIIGID	Sept-nov	Dets-veebr	Märts-mai	Juuni-aug
RIVI- JA KORRA-HARJUTUSED, ÜLDARENDAVAD HARJUTUSED	<p>Rivistumine vabalt väljakule, nii et oleks ruumi harjutusi sooritada.</p> <p>Läbiseigi kõnnilt kolonni moodustamine.</p> <p>Ringi moodustamine iseseisvalt.</p> <p>Kolonni moodustamine iseseisvalt.</p> <p>ÜAH pallidega, käbidega, toolidega, võimlemispinkidega, lintidega, muusikaga.</p>	<p>Rivistumine ühte viirgu.</p> <p>Joondumine joone järgi õpetaja abiga.</p> <p>Harvenemine kolonnis ette tõstetud kätega õpetaja abiga.</p> <p>Harvenemine ringjoonel kõrvale tõstetud käte ulatuses õpetaja abiga.</p> <p>ÜAH lintidega, pulkadega, pallidega, terakottidega, hüppenööri, muusikaga.</p>	<p>Liikumisel kolonnist ühekaupa ümberrivistumine kolonni kahekaupa.</p> <p>Pöörded paigal orientiiride järgi.</p> <p>Harvenemine kolonnis, ringjoonel, iseseisvalt.</p> <p>ÜAH muusikaga, terakottidega, võimlemispinkidega, langevarjuga, võimlemisrõngastega, hüppenööri.</p>	<p>Joondumine õuevahendite taha.</p> <p>Rivistumised iseseisvalt.</p> <p>ÜAH loodusliku materjalidega.</p>
PÕHILIIKUMINE	<p>Kõnd/jooks üle takistuste.</p> <p>Kõnd päkkadel, kandadel.</p> <p>2x10 m jooks.</p> <p>80-100m jooks.</p>	<p>Kõnd edasi-tagasi, kük-kõnd, kõnd pöia sise- ja välisserval.</p> <p>Jooks tempo muutmisega,</p>	<p>Kõnd vahelduvalt jooksu- ja hüplemisharjutustega, erineva tempoga, suuna muutmisega.</p> <p>Jooks vahelduvalt</p>	<p>Kiirjooks 30m.</p> <p>Kestusjooks.</p> <p>Mõõdukas tempos jooks.</p> <p>Sügavushüpped.</p> <p>Kaugushüpe paigalt,</p>

	<p>Sulghüplemine – paigal, pööretega, rõngast rõngasse, harkihüplemine, paigal, liikudes.</p> <p>Viskamine üles, maha, vastu seina, püüdmine.</p> <p>Palli põrgatamine kahe käega.</p> <p>Roomamine kõhuli, põrandal, võimlemispingil.</p> <p>Ronimine varbseinal vahelduva sammuga.</p> <p>Tasakaal – kõnd võimlemispingil- pööre, seis topispallil, tasakaalupadjal.</p>	<p>seisakutega, suuna muutmisega, siksakina, põlve- ja sääretõstejooks.</p> <p>Põlvetõstehüplemine paigal, edasiliikumise, galopp-hüplemine paremale/vasakule, hüplemine ühel jalal, sügavushüpped.</p> <p>Kaugushüpe paigalt.</p> <p>Palli põrgatamine vasaku ja parema käega.</p> <p>Roomamine kõhuli, selili.</p> <p>Pugemine tunnelist lisaülesannetega.</p> <p>Tasakaal – kõnd võimlemispingil mõõtsammudega, jooks võimlemispingil, seis päkkadel, silmad suletud astumine üle takistuste.</p> <p>Harjutused matil – selili kägarduda, käte haardega ümber põlvede, kiikumine, keha pöörded.</p> <p>Kelgutamine – mäest laskumine, pööre, pidurdamine jalgade abiga, kelgul istuva lapse tõukamine õlgadest, toengpõlvitus kelgul, ühe jalaga tõukamine, laskumine mäest kahekesi kelgul.</p> <p>Suusatamine ja uisutamine.</p>	<p>pikkade, lühikeste sammudega.</p> <p>Sääretõstejooks.</p> <p>Vastupidavusjooks.</p> <p>Aeglane – ja kiire jooks.</p> <p>Viskamine paarilisele parema, vasaku käega.</p> <p>Rõnga veeretamine.</p> <p>Ronimine varbseinal, kaldpinnal, erinevate ronimisviisidega.</p> <p>Rippseis, pööre selitsi-rinnutsi.</p> <p>Tasakaal – knđ liistlual, võimlemispingil, köiel juurdevõtusammudega kõrvale, selg ees, seis topispallil, seis tasakaalukividel.</p>	<p>hoojooksult.</p> <p>Kõrgushüpe otsejooksult.</p> <p>Hüplemised hübitsaga.</p> <p>Viskamine vastu seina ja püüdmine.</p> <p>Ronimine redelil üles, laskumine köielt alla, rippumine.</p> <p>Tasakaal – kõnd/jooks õuevahenditel, harjutused õuevahenditel suletud silmadega.</p>
<p>HARJUTUSTE /TEGEVUSTE VALIK</p>	<p>Hingamisharjutused.</p> <p>Rütmiliikumine.</p> <p>Kehatunnetusharjutused.</p> <p>Võimlemine.</p> <p>Matkamine, rännakud.</p>	<p>Hingamisharjutused.</p> <p>Matkivad harjutused.</p> <p>Võimlemine.</p>	<p>Hingamisharjutused.</p> <p>Kehatunnetusharjutused.</p> <p>Loovliikumine.</p> <p>Tajumisharjutused.</p> <p>Võistlusmängud.</p>	<p>Hingamisharjutused.</p> <p>Veemängud.</p> <p>Loodusliikumine.</p> <p>Orienteerumismängud.</p> <p>Matkamine.</p>

6aastased lapsed

TEGEVUSE ALALIIGID	Sept-nov	Dets-veebr	Märts-mai	Juuni-aug
RIVI- JA KORRA-HARJUTUSED, ÜLDARENDAVAD HARJUTUSED	Rivistumine viirgu. Joondumine viirgu varvaste ja joone järgi. ÜAH pallidega, rõngastega, mattidega, võimlemispinkidega, hüpitsatega, topispallidega.	Harvenemine kolonnis, viirus, ringjoonel. Läbisegi kõnnilt pikkuse järgi kolonni moodustamine õpetaja abiga. ÜAH rättidega, pallidega, terakottidega, muusikaga, lintidega, topispallidega, hokikepiga, litriga, võimlemisrõngastega, hüppenõoriga.	Ümberrivistumine kolonnist viirgu. Kahe ringi moodustamine. Läbisegi kõnnilt pikkuse järgi kolonni moodustamine iseseisvalt. ÜAH võimlemispinkidega, pallidega, jalgrattaga, pulkadega, rõngastega, hüpitsaga, terakottidega, langevarjuga.	Harvenemine. Joondumine. ÜAH loodusliku materjaliga.
PÕHILIIKUMINE	Kõnd jalatõstetega ette, kõrvale, taha ja väljaastetega. Põlve- ja sääretõstejooks. Jooks üle takistuste, mõõdukas tempos, hoonööri alt. Kiirjooks 10 m, süstikjooks 2x10 m. Kaugushüpe hoojooksult. Kokku-harki hüplemine. Hüplemine külg ees, kahel jalal üle takistuste. Hüpped hüppeballidega. Põrgatamine paigal, edasiliikumisega. Viskamine kõrvale-püüdmine. Kaugvisked parema/vasaku käega paigalt. Rahvastepall – reeglid, mäng. Korvpall – reeglid, mäng. Ronimine varbseinal üles ja alla vahelduvsammuga. Roomamine toengpõlvituses tõugates palli peaga, põlvega jne. Tasakaal – kõnd joonel, võimlemispingil, seis topispallil, tasakaalupadjal ja kivil.	Kõnd põia sirutamise, ristsammudega, „kurekõnd“. Jooks jalatõstetega ette, selg ees. Vastupidavusjooks. Käarihüplemine. Kükist hüpped üless. Sügavushüpped. Viskamine ülesse-käteplaks, püüdmine. Söötmine rinnalt, pörkesööt, korvi visked. Vörkpall – reeglid, mäng. Jalgpall – reeglid, mäng. Ronimine varbseinal lisaülesannetega erinevas tempos. Tasakaal – kõnd võimlemispingil liivakott pea peal, uisutamine. Harjutused matil – trel ette, turiseis. Kelgutamine – laskumine mäest lisaülesannetega. Suusatamine – paaristõukeline sammuta sõiduviiis, astepöörded, käärtõus. Jäähoki – hokilitri vedamine esemete vahel, söötmine, peatamine kepiga,	Kõnd suletud silmadega edasi ja tagasi. Jooks 200 m. Kiirjooks 30 m. Jooks 60 m. Teatejooksud-pendelteatejooks. Harki-risti hüplemine, 30-40 hüplemist. Kõrgushüpe hoojooksult. Kaugushüpe hoojooksult. Harjutused hüpitsaga. Korvpalli, rahvastepalli, vörkpalli ja jalgpalli mäng. Topispalli visked. Kaugus- ja täpsusvisked V/P käega. Tasakaal – kõnd vahenditel silmad kinni. Harjutused matil – trel ette, trel taha, veeretamine, turiseis.	Kiirjooks 30 m. Kestusjooks. Mõõdukas tempos jooks 200 m. Jooks hoonööri alt. Sügavushüpped. Kaugushüpe paigalt, hoojooksult. Kõrgushüpe hoojooksult. Hüplemised hüpitsaga. Jalgrattaga sõitmine. Rahvaste-, korv-, vörk- ja jalgpall. Maahoki – reeglid, mäng. Reketiga mängud. Tasakaal – kõnd/jooks õuevahenditel, rõhtseis, jalgrattaga sõitmine.

		löök tühja väravasse.		
HARJUTUSTE /TEGEVUSTE VALIK	Hingamisharjutused. Rütmiliikumine. Kehatunnetusharjutused. Võimlemine. Võistlusmängud. Matkamine.	Hingamisharjutused. Matkivad harjutused. Võimlemine. Võistlusmängud. Orienteerumismängud. Matkamine. Meeskonnamängud.	Hingamisharjutused. Kehatunnetusharjutused. Loovliikumine. Tajumisharjutused. Võistlusmängud. Võimlemine.	Hingamisharjutused. Veemängud. Loodusliikumine. Orienteerumismängud. Võistlusmängud. Matkamine.

6–7aastane laps

- keskendub sihipärasele kehalisele tegevusele;
- peab liikudes ja mängides kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised;
- teeb painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- säilitab tasakaalu paigal olles ja liikudes;
- kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
- matkib harjutusi tehes täiskasvanut;
- sooritab ühel ajal kaaslasega rütmiliikumisi;
- liigub enda tekitatud rütmi järgi ühtlase ja vahelduva tempoga;
- kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
- mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
- peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

9. TERVISEKASVATUS

Õppe- ja kasvatustöö lähtekohad:

- tunne iseennast ja oma keha;
- hügieen ja terved hambad;
- õige toitumine ning lauakombed;
- liikumine ja looduse tervistav mõju;
- vaimne tervis, eetika ja väärtuskasvatus;
- mina ja teised, abivalmidus ja suhtlemine;
- ohud meie ümber;
- jalakäija ja jalgratturi ohutu liikumine ning turvavarustus.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel

- 1) valitakse tervisekasvatuse temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset, looduslikku ja tehiskeskkonda;
- 2) planeeritakse spetsiaalseid tervise- ja ohutusealaseid tegevusi, matku, pidusid, kohtumisi;
- 3) tervisekasvatus lõimitakse erinevate valdkondade tegevuste, mängu ja igapäevaste toimingutega;
- 4) suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, oma tervises seisundis jm-s märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlge tegema.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6 – 7aastane laps:

- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda tervist, emotsioone;
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
- teab, millised toiduained on vaja süüa iga päev (ja milliseid harvem), et olla terve;
- selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;

- teab, mis on peamiste elundite kõige olulisemad ülesanded ja kuidas neid tervena hoida;
- kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- julgeb keelduda tegevusest, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
- teab, kuidas jalkäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita;
- oskab märgata võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm keskkonnas;
- teab, kuidas tegutseda ohuolukordades (vette kukkumine, tulekahju, põletus);
- oskab valida hädaabinumbrit 112 ja teatada juhtumist.

10. LAPSE KOOLIVALMIDUSE HIDAMISE KORRALDUS JA PÕHIMÕTTED

Koolivalmidus on valmisolek minna mänguliselt põhitegevuselt üle õpitegevusele. Valmisolek õpingute alustamiseks kujuneb samm-sammult kogu koolieelse perioodi jooksul. Valmisoleku kujunemist mõjutavad nii sünnipärasead eeldused ja võimed kui ka kasvukeskkond. Lapse arengut jälgitakse lasteaias pedagoogide ja tugispetsialistide poolt kogu koolieelsesel perioodil.

Koolivalmiduse hindamine toimub lapse arengu analüüsimise põhjal. Koolivalmiduse hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. Hindamised viiakse läbi vastavate juhendite alusel 1–2 korda aastas. Kõik saadud tulemused dokumenteeritakse ja lisatakse lapse arengumappi. Antud tulemuste põhjal antakse tagasisidet lapsevanemale.

Lapse koolivalmidust hinnates saab kasutada J. Rebase, K. Kirbitsa, R. Variku raamatut „Arengu jälgimise mäng“. Sellele lisaks viivad õpetajad, vajadusel koostöös eripedagoogiga, läbi juhendatud joonistamise vaatluse. Test annab infot lapse kognitiivsete oskuste kohta (sõnavara, mälu, verbaalsest instruktsioonist arusaamine, matemaatiliste mõistete tundmine, joonistamis- ja kirjutamisoskus) ning näitab, missugune on lapse sotsiaal-emotsionaalne areng (käitumisreeglite tundmine, kohanemine uue keskkonnaga, tähelepanu ja kontsentratsioonivõime, korraldustest arusaamine ja nende järgi tegutsemine).

Lapse arengu analüüsi põhjal nõustatakse vajadusel lapsevanemat koolipikenduse küsimuses. Koolipikendust saavatele lastele töötatakse välja individuaalne arenduskava, kasutades erispetsialistide abi.

Koolivalmiduskaart koostatakse kevadel. Koostamisel osalevad rühmaõpetajad, muusika- ja liikumisõpetaja, erispetsialistid, õppejuht. Koolivalmiduskaardi allkirjastavad selle koostamisel osalevad isikud, lasteasutuse direktor ning lapsevanem. Koolivalmiduskaart antakse üle lapsevanemale. 5 aasta jooksul saab vajadusel väljastada duplikaadi.

11. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Lagedi Kooli lasteaia õppekava uuendamine ja täiendamine toimub regulaarselt pedagoogilistel nõupidamistel koostöös pedagoogide, spetsialistide ja juhtkonnaga. Õppekava uuendamisel võetakse aluseks sisehindamise tulemused, reaalne vajadus õppekava muuta ja seadusest tulenevad nõuded. Muudatuste kinnitamine toimub pedagoogilises nõukogus ja mitte tihedamini kui üks kord õppeaastas.

Õppekava arendamise eest vastutab lasteaia õppejuht.

Lagedi Kooli lasteaia õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab Lagedi Kooli direktor.